

Försvarsministern måste stoppa flygövningarna över Vättern

Idag träffas tjänstemän och branschfolk inom vattensektorn på [Vattenstämman](#) i Sundsvall för att diskutera aktuella vattenfrågor. Dricksvattenutredaren Gunnar Holmgren lyfte frågan att det behövs mer [politisk diskussion](#) om vattenfrågorna och i sociala medier (#vstamma) har vi även kunnat ta del av rapporter från panelsamtal om att [ekosystemtjänsten](#) rent vatten är systematiskt undervärderad och att exempelvis Jörgen Johansson, VD på sydvatten betonat att ”Skyddet av våra vattentäkter viktigaste dricksvattenfrågan för VA-sektorn” och Svenskt Vattens VD Anna Linusson meddelade att en stad inte klarar sig mer än tre dagar utan vatten och att vatten därför ska vara självklart i hållbara städer.

Samtidigt i en annan del av Sverige passar Försvarsmakten, den statliga myndigheten som ansvarar för vår säkerhet, att just i dag ha flygövningar över en av våra absolut viktigaste framtida dricksvattentäkter: Vättern. Vättern är dricksvattentäkt för en kvarts miljon användare i kommunerna runt Vättern, men anslutning till ytterligare stora områden pågår i Närke. Vättern har också pekats ut som trolig framtida dricksvattenförsörjning för hela [Stockholmsområdet](#) när Mälaren inom ett par decennier med stigande klimatförändringar väntas bli obrukbar som dricksvattentäkt.

- Det här är så absurt, kommenterar Bengt Eriksson, ordförande för föreningen Aktion Rädda Vättern, som bland annat arbetar för att skyddet av Vättern som dricksvattentäkt ska överordnas andra samhällsintressen. Det här visar på uppenbara luckor för såväl vår säkerhetspolitik som vår livsmedelsförsörjning och att politikerna visar bristande intresse för en av vår tids absolut mest brännande framtidsfråga: skyddet för vårt dricksvatten.

Statsminister Stefan Löfven betonade i [regeringsförklaringen](#) i höstas att skyddet för dricksvattnet skulle prioriteras, men än har vi inte kunnat se någon förändring. Det som däremot hänt är att vi genom diverse rapporter blivit uppmärksammade på riskerna med att ha försvarsverksamhet i anslutning till en värdefull dricksvattentäkt och Natura 2000-område. Försvarets egna mätningar av PFOS i början av året vid Karlsborgs flygplats i Vätterns omedelbara närhet, visade värden på 100 gånger över Livsmedelsverkets gränsvärden.

Men även de haveririsker som Aktion Rädda Vättern hela tiden påtalat men som hittills inte utretts djupare, har nyligen ytterligare accentuerats genom rapporten "[Allvarligt tillbud vid luftstridsövning...med två JAS 39 Gripen](#)" från Statens haverikommission (SHK). Enligt ansökan om fortsatt och utökad flygövningsverksamhet över Vättern ska oerfarna piloter utbildas. Även piloter från andra länder med annorlunda bakgrund och erfarenhet ska delta. Detta ska ske i en krigsmakt som enligt rapporten inte har de resurser som krävs (se bl.a. sid 8 och 28-29). Att döma av dagens försvarsdebatt kommer verksamheten fortsätta att vara underfinansierad med många miljarder. Enligt SHK har det redan byggts in en latent flygsäkerhetsrisk i den framtida verksamheten.

Därtill kommer gårdagens krasch med ett JAS Gripen under militärövning i Tjeckien.

- Krisen för svensk flygsäkerhet har ingenting med kraschen i Tjeckien att göra men visar på att riskerna för haverier vid övningar är omfattande och kan bero på många faktorer såväl tekniska, mänskliga som organisationsbrister. Men att flygövningar över en så viktig dricksvattentäkt fortsätter efter dessa larmrapporter är under all kritik. Det finns ju omedelbara risker för haveri i dricksvattnet, över värdefull jordbruksmark eller i människors bostäder, de flyger ju i bebyggda områden där människor lever och arbetar – fullastade med flygbränsle och andra kemikalier och ammunition. Eftersom framtida övningsverksamhet är under utredning hos Länsstyrelsen borde givetvis övningar över Vättern nu ställas in tills processen avslutats, säger Bengt Eriksson.

Försvarsmakten har satt i system att inte lämna in tillräckliga vetenskapliga underlag så att processen dras i långbänk. Under tiden utnyttjar de alltså en lucka i lagstiftningen och fortsätter öva med stöd av tillstånd som gavs på 90-talet innan varken nuvarande miljöbalk eller Natura lagstiftningen eller Vattendirektivet införts i svensk lag.

- Med hänsyn till de krav som hörs på Vattenstämman från de som ansvarar för vårt vatten, samtidigt som krisen för flygsäkerheten blir än mer akut, måste nu regeringen agera. Vi kan inte ha dessa vattentäta skott mellan de olika aktörer som ansvarar för vår säkerhet. Vattenförsörjningen är en säkerhetsfråga, att landets försvarsmakt trots konstaterade brister fortsätter att riskera den visar tydligt att regeringen nu måste gripa in och ge Försvarsmakten flygförbud tills pågående tillståndprocesser är avslutade och landets dricksvatten har fått adekvat skydd, som säkrar rent vatten för framtida generationer, säger Ann-Sofie Andersson, ledamot från Brevik i Aktion Rädda Vättern.

Talesperson, ordförande för Aktion Rädda Vättern:

Bengt Eriksson, bengt.eriksson@gu.se, tel: 070-7207855

För kommentarer kring innehållet även: Ann-Sofie Andersson, ansoandersson@hotmail.com Brevik
Tel. 0505-31007, 0738-417296

